

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΙΣ

ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΙΟΪΑΤΡΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Στις ἐγκαταστάσεις τοῦ νεόδμητου Συνεδριακοῦ Κέντρου Βιοϊατρικῆς Ἠθικῆς καὶ Δεοντολογίας στὸ Μετόχι τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας Ἀγίου Ὁρους πραγματοποιήθηκε τὸ ἀπόγευμα τῆς 7ης Μαρτίου 2001 ἀπὸ τὴν Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς Βιοηθικῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐκδήλωση παρουσίας τοῦ συλλογικοῦ ἔργου ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἐκκλησία καὶ Μεταμοσχεύσεις», τὸ ὁποῖο ἐξεδόθη μὲ τὴν ἐπιμέλεια τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὴν ἐκδήλωση, πού ὁργανώθηκε μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν ἐγκαίνιων τοῦ Συνεδριακοῦ Κέντρου, τίμησαν μὲ τὴν παρουσία τους ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος, ὁ Ἐξοχώτατος Ὑπουργὸς Ὑγείας καὶ Πρόνοιας κ. Ἀλέξανδρος Παπαδόπουλος, οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδων, Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος, Καρπενησίου κ. Νικόλαος, Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιος καὶ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ, ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας Ἀγίου Ὁρους Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης π. Ἐλισαῖος, Βουλευτές, ἐκπρόσωποι τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης, ἐκπρόσωποι τοῦ Ἐθνικοῦ Ὁργανισμοῦ Μεταμοσχεύσεων (Ε.Ο.Μ.), τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας Μεταμοσχεύσεων (Ε.Ε.Μ.) καὶ τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς, Καθηγητὲς Πανεπιστημίου, Ἐντατικολόγοι, Μεταμοσχευτὲς καὶ λοιποὶ ἐκπρόσωποι τῆς ἱατρικῆς κοινότητας, ἐκπρόσωποι τοῦ Δικαστικοῦ Σώματος καὶ τῆς δικηγορικῆς κοινότητας, ἐπιχειρηματίες πού δραστηριοποιούνται στὸν κλάδο ὑγείας, ἄλλοι ἐπίσημοι καὶ πλῆθος κόσμου.

Μετὰ τὴν τέλεση τοῦ Ἀγιασμοῦ, ἀκολούθησε προσφώνηση ἀπὸ τὸν Καθηγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας Ἀγίου Ὁρους Πανοσιο-

λογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη π. Ἐλισαῖο καὶ σύντομος χαιρετισμὸς ἀπὸ τὸν Καθηγητὴ Βιολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν, ἀναπληρωτὴ Πρόεδρο τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς καὶ μέλος τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Βιοηθικῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Μανιάτη.

Στὴ συνέχεια, καὶ μὲ συντονιστὴ τὸν Πρόεδρο τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Βιοηθικῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη κ. Νικόλαο Χατζηνικολάου, παρουσιάσθηκε τὸ συλλογικὸ ἔργο ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἐκκλησία καὶ Μεταμοσχεύσεις» ἀπὸ τὸν Ἐξοχώτατο Ὑπουργὸ Ὑγείας καὶ Πρόνοιας κ. Ἀλέξανδρο Παπαδόπουλο, τὸν Αἰδεσιμολογιώτατο Πρωτοπρεσβύτερο κ. Βασίλειο Καλλιακμάνη, ἀναπληρωτὴ Καθηγητὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, τὴ νομικὸ κ. Ἰσμήνη Κριάρη-Κατράνη, ἀναπληρώτρια Καθηγήτρια τοῦ Παντείου Πανεπιστημίου καὶ τὸν ἱατρὸ κ. Ἀνδρέα Καραμπίνη, Διευθυντὴ τῆς Μονάδας Ἐντατικῆς Θεραπείας (Μ.Ε.Θ.) τοῦ Γενικοῦ Κρατικοῦ Νοσοκομείου Ἀθηνῶν. Οἱ ὁμιλητὲς ἐξήραν τὴν πρωτοβουλία τῆς Ἐκκλησίας σὲ ἓνα ἰδιαίτερα κρίσιμο θέμα μὲ ποικίλες διαστάσεις καὶ ἔκαναν λόγο γιὰ ἔργο μοναδικὸ καὶ πρωτοποριακὸ γιὰ τὴν ἑλληνικὴ καὶ διεθνὴ διδωλογραφία, συστηματικὸ καὶ διεπιστημονικὸ στὴν προσέγγιση, τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ συμβάλει ἀποφασιστικὰ στὸν κοινωνικὸ διάλογο καὶ στὴν προώθηση τῆς ὑπόθεσης τῶν μεταμοσχεύσεων.

Ἰδίως ὁ κ. Ὑπουργὸς Ὑγείας καὶ Πρόνοιας ἐπισήμανε χαρακτηριστικὰ ὅτι ἡ Πολιτεία συμφωνεῖ μὲ τίς βασικὲς θέσεις, ἀλλὰ καὶ τίς ἐπιφυλάξεις ὅσον ἀφορᾷ στὸ σεβασμὸ τοῦ προσώπου, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸ ὅλο ζήτημα. Μὲ πίστη σὲ ἀρχὲς καὶ ἀξίες, ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Πολιτεία μαζί μὲ τὴν κοινωνία μποροῦν νὰ ἀξιοποιήσουν τὰ τεχνολογικὰ ἐπιτεύγματα καὶ νὰ ἐνδυναμώσουν τὸν ἀνιδιοτελεῖ χαρακτῆ-

ρα της προσφορᾶς, στέλνοντας μήνυμα και ἐλπίδα ζωῆς σὲ χιλιάδες συνανθρώπους μας, σημειώσε. Ὅπως ὁ κ. Παπαδόπουλος τόνισε, κηρύσσοντας σταυροφορία γιὰ τὴν ἐνημέρωση τοῦ πληθυσμοῦ, ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἐκφράζει θαρραλέα καὶ μὲ ἐπίγνωση τῆς κοινωνικῆς εὐθύνης Της τὸν προβληματισμό Της στὸ δύσκολο αὐτὸ θέμα, εἶναι κεφαλαϊκῶδους σημασίας. Καὶ κατέληξε: «Ὡς Πολιτεία θέλουμε τὴν Ἐκκλησία σύμμαχο καὶ συμπαράστατη στὶς προσπάθειές μας».

Παρατίθεται στὴ συνέχεια,

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ

ΚΤΙΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ

Ἡ σημερινὴ μέρα εἶναι ἰδιαίτερα σημαντικὴ γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας καὶ τὴν σχέση της μὲ τὴν κοινωνία. Καὶ εἶναι σημαντικὴ διότι:

α. Ἡ Ἐπιτροπὴ Βιοηθικῆς, στὴν ὁποία ἔχει ἐπενδύσει τόσες ἐλπίδες καὶ τὴν ὁποία ἔχει περιβάλλει μὲ τόση ἐμπιστοσύνη, ἀποκτᾷ ᾧ ὅσο, σὺν χρόνῳ ὑλικοτεχνικὴ ὑποδομὴ, αἴθουσα συνεδριάσεων, αἴθουσα ἡμερίδων. Ἦδη ὡς Ἐκκλησία ἔχουμε στὴ διάθεσή μας γιὰ τὴν βιοηθικὴ προβληματικὴ μιὰ πολὺ καλὰ ἐνημερωμένη βιβλιοθήκη, ἓνα ὁργανωμένο ἀρχεῖο, δίκτυο κατηρητισμένων συνεργατῶν ποικίλων κλάδων, καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται γιὰ νὰ διευκολυνθεῖ ἡ μελέτη καὶ ἡ δυνατότητα ὑψηλοῦ ἐπιπέδου ἐπεξεργασίας καὶ ἐκφορᾶς ἐκκλησιαστικῶν καὶ θεολογικῶν θέσεων ἐπὶ τῶν ἀναφυομένων προβλημάτων καὶ διλημμάτων ποὺ συνεπάγεται ἡ ἐκρηκτικὴ πρόοδος τῶν βιοϊατρικῶν ἐπιστημῶν.

β. Μὲ τὴ σύσταση τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς, τὸ κτίριο, τὶς ἐγκαταστάσεις καὶ τὴν μὲν παρουσασθεῖσα ἔκδοση ποὺ μὲ τὸν τίτλο «Ἐκκλησία καὶ Μεταμοσχεύσεις» προσφέρει ἡ Ἐκκλησία στὸν λαό της καὶ τὴν κοινωνία, τὸν πρῶτο δηλαδὴ καρπὸ τῆς ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, βλέπει τὶς ἐξαγγελίες καὶ τοὺς στόχους της νὰ υλοποιοῦνται. Ἡ ἔκδοση αὐτὴ μὲ τὸν τύπο καὶ τὴν μορφή της μπορεῖ κάλλιστα νὰ λειτουργήσει πιλοτικά καὶ γιὰ τὰ ὑπόλοιπα θέματα ποὺ ἐπίμονα ζητοῦν τὴν ξεκάθαρη καὶ ἐπιστημονικὰ κατοχυρωμένη ἀποψη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

γ. Μέσα ἀπὸ τὸ λιτὸ ἀλλὰ προσεγμένο αὐτὸ κτίριο, μέσα ἀπὸ τὴν ἀθόρυβη ἀλλὰ μεθοδικὴ ἐργασία τῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς, ἡ Ἐκκλησία μας δίνει μιὰ μαρτυρία ἡθους, δείχνει ἓναν δρόμο, προσφέρει τὸ ἥθος καὶ τὸν δρόμο της στὴν κοινωνία μας, τὴν ἀφανῆ, ἀπλή ἀλλὰ συνάμα καὶ ἀποτελεσματικὴ ἐργατικότητα. Συχνὰ ἀκούγεται ἡ κατηγορία ὅτι ἡ Ἐκκλησία στὰ δύσκολα θέματα καὶ καινοφανῆ προβλήματα δείχνει εἴτε ξαφνισμένη εἴτε ἀνασφαλὴς καὶ φοβισμένη. Πὰρ τὸν λόγο αὐτὸν καὶ ἡ ἀπάντησή της, λέγεται, εἶναι εἴτε ἡ ἀνεύθυνη σιωπὴ εἴτε ἡ ἐμπαθὴς καὶ ἀνελικρινῆς κινδυνολογία. Ἡ ἀπόφαση τῆς Ἐκκλησίας μας νὰ συστήσει αὐτὴ πρώτη στὸν τόπο μας Ἐπιτροπὴ Βιοηθικῆς ἀφ' ἑνός, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐργασία ποὺ μὲν παρουσιάσθηκε ἀφ' ἑτέρου, διαψεύδουν τοὺς παραπάνω ἰσχυρισμοὺς καὶ καταδεικνύουν τὴν διάθεσή μας νὰ ἀναλάβουμε κι ἐμεῖς ἀπὸ τὴν πλευρά μας τὸ ὄχι τῆς εὐθύνης ποὺ μᾶς ἀναλογεῖ ἀπέναντι τῶν κοινωνιῶν καὶ τοῦ ἀνθρώπου.

δ. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν ἡ Ἐκκλησία μας δίνει μιὰ ἀκόμη ἔκφραση στὴν φιλόανθρωπη διάστασή της καὶ στὸ ἀγκάλιασμα τοῦ πόνου, τῶν προβλημάτων, τῆς ἀνάγκης γιὰ ὑγεία, τῆς ἀγάπης τῆς ζωῆς. Δίνει μιὰ διέξοδο στὴν ἀνάγκη της γιὰ συμπαράσταση, γιὰ τόλμη καὶ ἀλήθεια, γιὰ συμμετοχὴ στὴν καθημερινότητα τῶν προβλημάτων. Τὸ σημεῖο αὐτὸ εἶναι ποὺ καταξιώνει τὸν ἐκκλησιαστικὸ λόγο καὶ ὑποχρεώνει τὴν Ἐκκλησία νὰ ἐξέλθει ἀπὸ τὴν ἀσφάλεια τῆς σιωπῆς καὶ τὴν μειονεκτικότητα τοῦ αὐτοπαράγκωνισμοῦ της.

Ἡ σημερινὴ μέρα μᾶς δίνει τὴν αἴσθηση τῆς ἐπικαιρότητος, τῆς εὐθύνης, τῆς ἀγάπης μας πρὸς τὴν κοινωνία καὶ ζωὴ, τοῦ πόθου μας γιὰ ἀλήθεια καὶ συνέπεια.

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΙΣ»

Κλασικὴ ἀπόδειξη ὅλων αὐτῶν ἀποτελεῖ τὸ πνεῦμα μὲ τὸ ὁποῖο βλέπει τὴν δυνατότητα τῶν μεταμοσχεύσεων, τῆς μετάδοσης ζωῆς, τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματός μας ἀπὸ τὸν ἓναν στὸν ἄλλον. Μέσα στὴν κυριαρχία τῆς ἀρρωστημένης φιλανθρωπίας τῆς ἐποχῆς μας, ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ τεχνολογικὴ πρόοδος, ἐκτὸς ἀπὸ ἐπιτεύγματα ποὺ τρέφουν τὴν ἀλαζονεία μας, μᾶς παρέχει καὶ ἱερές

δυνατότητες άλλως και άλλοτε πέραν πάσης φαντασίας. Να προσφέρουμε κομμάτια του σώματός μας στους συνανθρώπους μας και να οικοδομούμε την ζωή τους πάνω στον δικό μας θάνατο. Αυτό το επίτευγμα βαθιά συγκινεί την Εκκλησία που αὐθόρμητα ψάχνει να βρει τις παραμέτρους της πρακτικής και ἐφηρμοσμένης συμπαράστασώς της.

Στά χαρτάκια που φέρνει ο κόσμος για μνημόνευση στίς ἐκκλησίες στο 95% καταγράφονται αἰτήματα ὑπὲρ υγείας και μόνον στο 5% ὑπὲρ σωτηρίας ἢ ἄλλων αἰτημάτων. Ἡ ἀμεσότητα τῆς υγείας συχνά την καθιστᾷ μεγαλύτερη και πιὸ ἐπείγουσα ἀνάγκη ἀκόμη και ἀπὸ την σωτηρία τῆς ψυχῆς. Ἡ δίψα γιὰ ζωή εἶναι τόσο ἀνθρώπινη και τόσο βαθιά ριζωμένη στὴν ὕπαρξή μας. Αὐτὸ ἡ Εκκλησία τὸ νιώθει καθαρά, τὸ κατανοεῖ και τὸ σέβεται.

Ὅτι ὅμως ἀποτελεῖ μοναδικὸ εὐεργέτημα, θεϊκὴ εὐλογία και ἀφορμὴ ζωῆς μπορεῖ νὰ ἐξελιχθεῖ σὲ πρωτοφανῆ δοκιμασία τῆς φύσης μας, σοβαρὴ ἀπειλὴ τῶν σχέσεών μας ἢ καταστροφικὸ παράγοντα τοῦ σεβασμοῦ στὴν ἱερότητα τοῦ ἀνθρώπου ἐν γένει.

Ἡ Εκκλησία ἐπειδὴ ἱερῶς ἀντικρύζει ὅλα αὐτά, τὸν ἐνθουσιασμό γιὰ τὶς μεταμοσχεύσεις τὸν βλέπει νὰ περνάει ἀπὸ κάθε λεπτομέρεια αὐτοῦ που περιγράφει τὸν σεβασμὸ στὸν ἄνθρωπο. Ἡ Εκκλησία δὲν παγιδεύεται στὴν στενότητα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μοσχευμάτων ἢ τῶν ἀριθμῶν τῶν στατιστικῶν ὑπηρεσιῶν ἢ τῶν πολιτικῶν ἐξαγγελιῶν. Δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ μοσχεύματα ἀλλὰ ἀγωνίζεται γιὰ ἀξίες. Εἶναι βαθιά ἢ πεποῖθησή μας ὅτι τὰ πολλὰ μοσχεύματα θὰ προέλθουν ἀπὸ τὸν σεβασμὸ, τὴν ἀγάπη, τὴν ἀνάγκη γιὰ κοινωνία ψυχῶν και σωμάτων. Τὰ πολλὰ μοσχεύματα μὲ ὅλο που ἀποτελοῦν γιὰ ὅλους μας ἐπιθυμητὸ στόχο μὲ κανένα τρόπο δὲν ἀποτελοῦν και ἐγγύηση τῆς λύσης τοῦ ἀνθρώπινου προβλήματος.

Ἐμεῖς ὡς Εκκλησία συχνὰ ἀντιλαμβανόμεθα ὅτι πολλὰ περιμένετε ἀπὸ μᾶς. Κι ἔχουμε κάθε διάθεση νὰ συμπαρασταθοῦμε. Ἦδη πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση κινούμεθα. Παρὰ ταῦτα σᾶς ὀφείλουμε μιὰ ἐξήγηση τοῦ τι μᾶς δυσκολεύει σὲ μιὰ ἀπροκάλυπτη ὑποστήριξη τῶν μεταμοσχεύσεων. Γιὰ κάτι τέτοιο ἔχουμε και λόγους ἐνδοεκκλη-

σιαστικὸν ἀλλὰ και λόγους κοινωνικόν. Σὲ αὐτοὺς τοὺς λόγους ὀφείλεται τὸ ὅτι συχνὰ στελλόμεθα και ἐκφράζουμε ἐπιφυλάξεις.

Ἐνδοεκκλησιαστικὲς δυσκολίες

Ἡ πρώτη δυσκολία τῆς Εκκλησίας ἔχει νὰ κάνει μὲ τὸ θέμα τοῦ ἐγκεφαλικοῦ θανάτου. Ἐν ὅσῳ δηλαδὴ αἰωρεῖται τὸ ἐρώτημα μεταξὺ τοῦ ἱατρικοῦ κόσμου ἐμεῖς ὑποχρεούμεθα νὰ περιμένουμε. Ἄς μὴν ξεχνᾶμε ὅτι ὁ ἐγκεφαλικὸς θάνατος γιὰ κάθε μὴ εἰδικὸ δὲν εἶναι κάτι που ὁ ἴδιος βλέπει και διαπιστώνει ἀλλὰ κάτι που οἱ εἰδικοὶ τοῦ λένε και πρέπει νὰ πιστέψει. Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι λεπτομέρεια. Εἶναι πολὺ φυσικὸ στὸ θέμα τοῦ θανάτου νὰ εἴμαστε ἰδιαίτερα εὐαίσθητοι και συντηρητικοί. Γιατὶ ἡ ἀσέβεια στὸν νεκρὸ εἶναι ἡ μεγαλύτερη προσβολὴ στὴ ζωή. Καὶ ἀναφερόμεθα στὸν ἱατρικὸ κόσμο, διότι ὅπως πολλοὶ ἐξ ὑμῶν γνωρίζετε, ἔγκριτοι συνάδελφοί σας, πανεπιστημιακοὶ δάσκαλοι μὲ ἐπιστημονικὲς μελέτες και δημοσιεύματα σὲ εὐρείας κυκλοφορίας ἐφημερίδες, ἀλλὰ και στὸ ἐπίσημο ὄργανο τοῦ Πανελληνίου Ἰατρικοῦ Συλλόγου, τὸ «Ἰατρικὸ Βῆμα», ἀμφισβητοῦν ἔντονα τὸν ἐγκεφαλικὸ θάνατο. Τὰ δημοσιεύματα αὐτὰ ἔχουν ἐπηρεάσει ἕνα σημαντικὸ ἀριθμὸ προβληματιζομένων ἀνθρώπων και τῆς Εκκλησίας που ποικιλότροπα ἐκφράζουν τὶς ἐπιφυλάξεις τους. Παρὰ ταῦτα ἤδη ἡ Ἐπιτροπὴ Βιοηθικῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅπως θὰ διαπιστώσετε και ἀπὸ τὸν τόμο, μετὰ ἀπὸ διεξοδικὴ μελέτη τῶν διαφορῶν παραμέτρων τοῦ προβλήματος, ἔχει ἀποδεχθεῖ τὸν ἐγκεφαλικὸ θάνατο ὡς τὸ ὀριστικὸ βιολογικὸ τέλος τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ Εκκλησία ὅμως δὲν διάζεται. Ὅφειλε ἕναν σεβασμὸ και στὴν ἱερότητα τῶν στιγμῶν τοῦ θανάτου και στὴν εὐαισθησία ὅσων δυσκολεύονται νὰ ἀποδεχθοῦν μιὰ προσέγγιση τοῦ θανάτου διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν παραδοσιακὴ ἀντίληψη που τὸν συνδέει μὲ τὴν παύση τῆς καρδιακῆς λειτουργίας. Ἐπιτρέψτε μου νὰ σημειώσω ἐδῶ ὅτι αὐτὴ ἡ ἀντίληψη ἔχει οὐσιαστικὰ διαμορφώσει και τὴν θεολογία μας σὲ τέτοιο βαθμὸ, ὥστε ἡ λειτουργία και τὸ ὄργανο τῆς καρδιᾶς νὰ ἐνδύνονται μὲ ἰδιόζουσα πνευματικὴ σημασία. Ἡ καρδιακὴ προσευχὴ ἔχει νὰ κάνει μὲ τὴν καρδιακὴ λειτουργία.

Γιὰ νὰ ξεπερασθεῖ αὐτὸ τὸ πρόβλημα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἔχει ἀναθέσει στὴν Ἐπιτροπὴ Βιοηθικῆς τὴν ὁργάνωση δύο ἡμερίδων μιᾶς μὲ ἱερεῖς πνευματικούς καὶ μιᾶς μὲ ἰατρούς. Ταυτόχρονα προγραμματίζουμε τὴν ὁργάνωση ἐνὸς διορθοδόξου συνεδρίου γιὰ νὰ ἀκούσουμε καὶ τίς ἀπόψεις τῶν ὑπολοίπων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Εἶναι τὸ καλύτερο ποὺ μποροῦμε νὰ κάνουμε ἐπὶ τοῦ παρόντος. Εὐελπιστοῦμε ὅτι θὰ διαφανεῖ ἡ ἀλήθεια καὶ σύντομα θὰ ἀποδεσμευθοῦμε ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀναστολή ὥστε ἡ Ἐκκλησία οὐσιαστικά νὰ συμβάλει στὸν ἀγώνα ὑπὲρ τῶν μεταμοσχεύσεων.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀνοιχτὰ συμπαριστάμεθα στὴν δωρεὰ τῶν διδύμων ὁργάνων καὶ τῶν ἰστῶν (κερατοειδοῦς, δέρματος, μυελοῦ ὀστῶν κ.λπ.) πιστεύοντας ὅτι σύντομα θὰ εἴμαστε καὶ στὴν εὐχάριστη θέση νὰ προχωρήσουμε περισσότερο.

Μεταμοσχεύσεις καὶ Ἰατρικὸς κόσμος

Ὑπάρχει ὅμως καὶ μία δεύτερη δυσκολία.

Ἄν οἱ μεταμοσχεύσεις ἀποτελοῦν μόνον μιὰ ἐπαναστατικὴ θεραπευτικὴ μέθοδο, αὐτὸ δύσκολα ἐμπίπτει στὶς δικές μας ἀρμοδιότητες. Κάτι ποὺ μόνον μηχανικὰ καὶ προσωρινὰ λύνει τὸ πρόβλημα τοῦ ἀνθρώπου δὲν μπορεῖ νὰ συγκινήσει τὴν Ἐκκλησία. Ἐμεῖς τίς μεταμοσχεύσεις τίς καταλαβαίνουμε μόνον μέσα ἀπὸ τὴν ἀγάπη, τὴν ἀνιδιοτέλεια, τὸν σεβασμὸ, τὴν ἀνωτερότητα, τὴν ἀκεραιότητα. Γιὰ τὸν λόγον αὐτόν, ἡ Ἐκκλησία ζητάει ἠθικὲς, νομικὲς καὶ πρακτικὲς ἐγγυήσεις ὅτι οἱ μεταμοσχεύσεις τελικὰ δὲν θὰ παρατείνουν μόνον ζωὴς ἀλλὰ θὰ σώζουν ψυχές.

Γενικῶς πιστεύεται ὅτι ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἐκστρατεία ὑπὲρ τῶν μεταμοσχεύσεων εἶναι καθοριστικός. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἐπιτρέψτε μου νὰ ἐκφράσω τίς ἐπιφυλάξεις μου. Τὸ κλειδὶ βρίσκεται στὰ χέρια αὐτῶν ποὺ κρατοῦν τὰ νυστέρια καὶ τοὺς ἀναπνευστήρες. Ἄν αὐτοὶ δὲν ὑποτάξουν τοὺς μικροεγωισμοὺς καὶ τὰ συμφέροντά τους στὴν ἀνάγκη τῆς ἱατρικῆς προόδου, ὅ,τι καὶ νὰ κάνουμε ἑμεῖς ἢ προσπάθεια θὰ ἀποτύχει.

Ἐμεῖς ζητοῦμε μόρφωση, ἐπιστημονικὴ κατάρτιση καὶ χειρουργικὴ ἐπιδειξιότητα ἐφάμιλλη τοῦ ἐγχειρήματος. Δὲν μπορεῖ ἐπὶ παραδείγματι τὴν στιγμήν ποὺ τὰ περιστατικά μας εἶναι τόσο περιο-

ρισμένα νὰ συντηροῦμε τρία μεταμοσχευτικὰ κέντρα καρδιάς τριπλασιάζοντας τὰ ἔξοδα λειτουργίας καὶ ἐξοπλισμοῦ καὶ ὑποτριπλασιάζοντας τὴν ἐμπειρία. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἔχουμε στὴ διάθεσή μας λαμπροὺς καρδιοχειρουργοὺς ἐξειδικευμένους στὶς μεταμοσχεύσεις ἐπὶ παραδείγματι παιδιῶν ἐντελῶς ἀνεκμετάλλευστους καὶ παροπλισμένους γιὰ ἀνεξήγητους λόγους καὶ νὰ περιμένουμε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία νὰ λύσει τὸ πρόβλημα τοῦ ἐλλείμματος ὁργάνων.

Δὲν εἶναι συμβατὲς οἱ διαιρέσεις, ἡ ἀνταλλαγὴ χαρακτηρισμῶν, ἡ σύγκρουση ἐγωισμῶν μὲ τὴν ἰδεολογία τῆς φιλαλληλίας ποὺ ἀποτελεῖ τὴν δάση τῶν μεταμοσχεύσεων.

Ζητοῦμε ἀπὸ τοὺς ἐντατικολόγους διάθεση θυσίας καὶ αὐτοπροσφορᾶς καὶ ἀπὸ τοὺς μεταμοσχευτὲς ἀναγνώριση τῶν συναδέλφων τους, ἀνωτερότητα καὶ ἀξιοπρέπεια.

Ζητοῦμε ἀπὸ τὸν ΕΟΜ νὰ μὴ συναντάει τὸν ἄνθρωπο μόνον στὸ κρεβάτι τοῦ λήπτη ἀλλὰ νὰ τὸν προστατεύει καὶ στὴν κλίνη τοῦ δότη. Ἡ προστασία τοῦ δότη καὶ ὁ σεβασμὸς τοῦ θανάτου πρέπει νὰ ἀποτελοῦν κύρια εὐθύνη τοῦ ΕΟΜ. Μόνον ἔτσι θὰ ἐμπνεύσει ἐμπιστοσύνη. Πρόταση τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ ἐπιβληθεῖ ὁ ἀγγειογραφικὸς ἔλεγχος καὶ ἡ διντεροσκόπηση τῶν ἐξετάσεων διαπιστώσεως τοῦ ἐγκεφαλικοῦ θανάτου, πράγμα ποὺ γίνεται σὲ ἀρκετὰ μεγάλα κέντρα. Ἡ υἱοθέτηση μιᾶς τέτοιας πρακτικῆς θὰ βοηθήσει πολὺ στὴν οἰκοδόμηση ἐμπιστοσύνης, ἐνῶ ἡ ἄρνηση θὰ αὐξήσει τίς ὑποψίες καὶ θὰ μειώσει τὰ μοσχεύματα.

Ἡ συνεργασία καὶ ὁ σεβασμὸς τῆς βούλησης τῶν συγγενῶν ἀποτελεῖ ἀπαραίτητο ὄρο τῆς προόδου τῶν μεταμοσχεύσεων στὸν τόπο μας. Θανμάζουμε τὴν δύναμη τῆς δωρεᾶς, σεβόμεθα ὅμως καὶ τὴν εὐαισθησία ποὺ ὀδηγεῖ στὴν ἄρνησή της. Δὲ διάζουμε, δὲν ξεγελοῦμε, δὲν παρασύρουμε, δὲν ἀσεβοῦμε.

Ὁ πρόσφατος ψηφισθεὶς νόμος ἤγειρε ἔντονες ἀντιδράσεις, οἱ ὁποῖες καὶ ὀδήγησαν τίς μεταμοσχεύσεις στὴν παρούσα τραγικὴ κατάσταση. Τὰ σημεῖα τριδῆς ἢ κλονισμοῦ τῆς ἐμπιστοσύνης μποροῦν καὶ πρέπει νὰ βελτιωθοῦν. Μία ἀξιοπρεπὴς ὑποχώρηση τῶν κρατούντων στὶς μεταμοσχεύσεις σὲ ὁρισμένα σημεῖα θὰ ἀποδείξει περὶτρανα ὅτι οἱ

μεταμοσχεύσεις δὲν ἀποτελοῦν σημεῖο σύγκρου -
σης προσωπικῶν ἐγωϊσμῶν οὔτε ὑπόθεση μεμο -
νωμένων πρωτοβουλιῶν ἀλλὰ κοινὴ πανανθρώπι -
νὴ προσπάθεια γιὰ κοινωνία τοῦ ἀγαθοῦ τῆς
ζωῆς. Ὁ νόμος ἔχει τὶς ἀτέλειές του καὶ καλὸ εἶναι
οἱ ὑπεύθυνοι νὰ ξαναρίξουν μιὰ ματιὰ στὶς διατυ -
πωμένες ἐπιφυλάξεις πολλῶν ἱατρικῶν φορέων
καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Θὰ κλείσω μὲ μία παρατήρηση. Ἡ χώρα μας, ἡ
κατ' ἐξοχὴν χώρα τῶν κοινωνικῶν σχέσεων καὶ
δεσμῶν, ἡ χώρα ποὺ μοιράζεται τὰ περισσότερα
ἀπὸ ὅποιοδήποτε ἄλλος μέρος στὸν κόσμον δὲν
μπορεῖ νὰ εἶναι τελευταία στοῦ μοίρασματος τοῦ ἀγα -
θοῦ τῆς ζωῆς. Ἡ παράδοση καὶ ἡ Ὁρθόδοξη θεο -
λογία μας εἶναι κατ' ἐξοχὴν κοινωνικὲς καὶ δὲν
ἔχουν καμία σχέση μὲ τὸν σχολαστικισμό καὶ τὸν
στενὸ προβληματισμό. Πῶς λοιπὸν μπορεῖ νὰ
εἶναι οὐραγὸς στὶς μεταμοσχεύσεις;

Ὡς Ἕλληνες ἔχουμε ἓνα μοναδικὸ χαρακτηρι -

στικὸ ποὺ ὅμως ἔχει δύο ἐντελῶς ἀντίθετες ὀψεις:
εἴμαστε συναισθηματικοί. Καὶ αὐτὸ σημαίνει ἡ
εὐαίσθητοι καὶ κοινωνικοὶ ἢ στενόκαρδοι καὶ κα -
χύποπτοι. Στὴν παρούσα φάση τὸ ἐλάττωμα φαί -
νεται πῶς ὑπερτερεῖ τοῦ προτερήματος. Στὰ χέρια
ὅλων μας, ἱατρῶν, πολιτικῶν, κοινωνικῶν φορέ -
ων καὶ Ἐκκλησίας –δὲν ἀποποιούμεθα τὶς εὐθύ -
νες μας– δοῖσεται ἡ δυνατότητα νὰ περάσουμε
ἀπὸ τὴν τελευταία στὴν πρώτη θέση. Ἡ εὐκαιρία
αὕτη αὐτὸ τὸ μήνυμα θέλει νὰ δώσει σὲ ὅλους
σας, αὕτη τὴν ἐλπίδα στοχεύει νὰ προσφέρει στὸν
τόπο μας.

Σᾶς εὐχαριστῶ.

Ἀκολούθησε ξενάγηση τῶν ἐπισήμων στὶς
ἐγκαταστάσεις τοῦ νεόδημου Συνεδριακοῦ Κέν -
τρου Βιοϊατρικῆς Ἠθικῆς καὶ Δεοντολογίας, ποὺ
περιλαμβάνει Αἴθουσα Συνεδριάσεων, Αἴθουσα
Ἡμερίδων, Βιβλιοθήκη καὶ ἄλλους χώρους μὲ
σύγχρονη ὑλικοτεχνικὴ ὑποδομὴ, καὶ κέρασμα
στοῦ Ἀρχονταρίκι τοῦ Μετοχίου.

